

Eric en Eefje Meihuizen-Kuyt:

“Salmonella stond niet op zichzelf”

Eric en Eefje Meihuizen-Kuyt volgden hun grote droom: de monumentale boerderij in de bosrijke omgeving van de Veluwe overnemen van Eefjes ouders. Maar vlak voor de overname bleek er Salmonella te spelen op het bedrijf. En tot hun grote schrik ook BVD en leverbot. Deze drie problemen waren alleen op te lossen door ze één voor één aan te pakken.

Eric wilde altijd wel boer worden, maar zag geen mogelijkheid om voor zichzelf te beginnen. “En toen trouwde je een boerendochter”, lacht Eefje. Samen namen ze het bedrijf van Eefjes ouders over in 2012. Maar makkelijk zou het niet worden. Beiden hadden nog een parttime baan en waren niet van plan die op te geven. “Bovendien heb je dan bij overname veel meer mogelijkheden bij het pachtbedrijf.” Nu werken ze, naast op het melkveebedrijf, beiden nog twee dagen in de week: Eric in het onderwijs en Eefje in de PR en marketing.

Veel aan de wandel

Met 32 losse percelen is het stel veel aan de wandel met hun 60 melkkoeien. “Ik voel me soms wel een schaapherder”, lacht Eric. Om elk perceel ligt een randje bos, langs sommige loopt een beekje, en voor één perceel moeten de koeien zelfs 400 meter over de openbare weg lopen. Het land dat het verst weg ligt is zonder koeien al zo’n kwartier lopen, dus het is soms een hele klus om ze te verplaatsen. “Het scheelt wel dat onze koeien vrij mak zijn. We zitten hier op een toeristische hotspot, dus we moeten er ook voor zor-

gen dat het vee er goed bij loopt. Eigenlijk is dat wandelen heel goede reclame voor onze koeien.”

Salmonelladragers opsporen

Toen de twee in 2010 al bezig waren met de bedrijfsovername, besloten ze tankmelkonderzoek te laten doen op Salmonella, ook al was dat destijds nog niet verplicht. “De fabriek stimuleerde toen al om Salmonella Tankmelk Onverdacht te worden”, zegt Eefje. “De uitslag bleek ongunstig te zijn. Dus we zijn met onze dierenarts Marjan Nijhof aan de slag

gegaan om de dragers op te sporen. We lieten daarvoor van alle dieren bloed tappen. Na driekwart jaar mest-, bloed- en tankmelkonderzoek vonden we zes dragers, die hebben we allemaal geruimd. Dat was echt niet leuk." Maar de maatschap was vervolgens wel Salmonella Tankmelk Onverdacht.

Toch weer ongunstig

Via tankmelkonderzoek bleven ze daarna hun status in de gaten houden. Het duurde niet lang voordat een koe en twee kalfjes stierven en er kalfjes met diarree waren. En wat bleek: er kwam weer een ongunstige tankuitslag. "Dat was erg frustrerend", zegt Eefje. "Je hebt alle stappen doorlopen en dan is het nog niet opgelost." Hun dierenarts bracht ze in contact met GD-buitendienstmedewerker Chris Raatgever. "Hij adviseerde ons om ook eens te onderzoeken op BVD en leverbot, omdat deze infectieziekten de kans op Salmonella vergroten", zegt Eefje. Het stel ging er meteen mee aan de gang. Ze lieten de QuickScan BVD doen en mestonderzoek moest uitwijzen of leverbot ook speelde. Voor beide infecties kregen ze ongunstige uitslagen. Er was jongvee met BVD-antistoffen en er was sprake van leverbot. Dat laatste was een verrassende uitslag: op de zandgronden van de Veluwe verwacht je leverbot niet zo snel. "Dat verklaarde ook waarom de Salmonella weer terugkwam. Het stond dus niet op zichzelf."

Succesvol stappenplan

Met de dierenarts maakten Eefje en Eric meteen een stappenplan om de salmonelaproblemen op te lossen. "Eerst behandelden we alle koeien in de droogstand

tegen leverbot en we zijn in de BVD-vrij Certificering gestapt." Hiervoor lieten ze alle dieren tappen om te controleren op de aanwezigheid van het BVD-virus. "Dat was niet zo'n probleem, omdat we ook meedoen aan het CVI-onderzoek naar schmallenberg en knutten, daarvoor lieten we ook al bloed tappen. Dat kon dus net zo goed tegelijk, dat scheelt ook weer kosten." Uit het bloedonderzoek kwam naar voren dat er geen BVD-dragers waren. Daarna kon het stel opnieuw salmonella-onderzoek doen om de dragers op te sporen en op te ruimen. "Sindsdien zijn alle uitslagen gunstig en zijn we Salmonella Tankmelk Onverdacht."

Sinds 2013 is het bedrijf ook BVD-vrij en wordt er al een tijdje geen leverbot meer gevonden in de mest. Eefje: "We zijn daarom gestopt met het behandelen van de melkkoeien, op advies van de GD, maar het is hier wel noodzakelijk om in de gaten te houden." Eric: "De leverbot zit waarschijnlijk in de natte percelen, waaronder die naast het beekje. Het advies is om de koeien daar niet meer te weiden, maar dat is voor ons heel lastig. Er staat gras op dat we er niet af krijgen met de machines vanwege de vochtigheid. Maar we hebben dat gras hard nodig. Nu heeft alleen het jongvee erop gelopen, dus we behandelen alleen die dieren."

Veiligheidsmaatregelen

Om de gezondheid van hun dieren op peil te houden en zoveel mogelijk infecties te voorkomen volgen Eric en Eefje bepaalde veiligheidsmaatregelen. Zo kopen ze sinds 2007 geen vee meer aan. "Daarmee sluit je al veel mogelijke infecties uit. Daarnaast laten we de koeien niet weiden op grond dat aansluit op andere percelen, zodat er geen contact is met andere dieren." En ze zijn voorzichtig met antibiotica, ook vanuit het oogpunt van mogelijke resistentie. Volgens Eefje kunnen koeien zelf ook een heleboel oplossen. "Alleen als een koe heel ziek is behandelen we, anders mag ze er op eigen kracht doorheen komen."

Verbouwing

De veertig jaar oude stal wordt momenteel verbouwd om ruimte te maken voor meer koeien. Dat betekent niet meteen dat die er ook komen, zegt Eefje. "Maar we willen wel die mogelijkheid hebben. Nu wordt een deel van de stal gesloopt en op dezelfde plek een melkstal en apart tanklokaal gebouwd, met een machinekamer en een hygiënesluis. We gaan van een 2x4 melkstal naar 2x8." Dat betekent sneller melken, en is dus een stuk praktischer voor het drukke stel. Net als de mestopslag, die ze nu elders huren. "Als we die zelf hebben kunnen we ook zelf bepalen wanneer we gaan uitrijden en zitten we niet vast aan een bepaalde datum." Voor de veehouders betekent dat meer flexibiliteit: "Het bedrijf is na de verbouwing helemaal toekomstbestendig."

"We zorgen ervoor dat onze koeien niet in contact komen met andere dieren"

De driehoek Salmonella, BVD en leverbot

Wanneer Salmonella speelt op een bedrijf, is het verstandig ook te kijken naar andere aandoeningen. Van BVD en leverbot is bekend dat ze de kans op salmonella-infecties vergroten. Omdat BVD de weerstand vermindert, kan Salmonella eerder toeslaan. Let daarom, bij een ongunstige tankmelkuitslag, ook op symptomen van BVD, zoals productiedaling, verwerpen, vruchtbaarheidsstoornissen, geboorte van zwakke of afwijkende kalveren en weerstandsvermindering. Een BVD-infectie kan ook symptomeloos zijn. Leverbot veroorzaakt leverschade, waardoor Salmonella zich kan nestelen in de galgangen en de beschadigde lever. Ook in gebieden waar leverbot weinig lijkt voor te komen is het goed om tankmelk-, bloed- of mestonderzoek te laten uitvoeren.

Eric en Eefje Meihuizen-Kuyt wonen in de bosrijke omgeving van de Veluwe, waar zelden leverbot voorkomt. Toch zaten er leverboteieren in de mest van hun dieren.